

ครูสุรพล โทณะวณิก เพชรเม็ดงามแห่งวงการดนตรีไทย

○ ชนัฐร แวกประยูร *

บทคัดย่อ

บทความนี้เป็นการศึกษาชีวิตและผลงานของสุรพล โทณะวณิก ศิลปินแห่งชาติสาขาศาสนาการประพันธ์เพลงไทยสากล โดยใช้การสัมภาษณ์ระดับลึกกลุ่มเป้าหมาย และการสังเกตทั้งแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม ในช่วงปี พ.ศ. 2544-2547 โดยศึกษาจากสุรพล โทณะวณิกโดยตรง และศึกษาจากผู้ที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม

ถึงแม้ชีวิตจะประสบความยากลำบากตั้งแต่วัยเยาว์ แต่สุรพล โทณะวณิก ก็สามารถต่อสู้และสร้างสรรค์ผลงานไว้มากมาย อาทิ งานประพันธ์เพลงของหน่วยงานราชการต่างๆ งานประพันธ์เพลงโฆษณา งานประพันธ์เพลงไทยสากล งานปาฐกถา งานประพันธ์เพลงประกอบภาพยนตร์ การคิดคำโฆษณา ส่วนงานที่โดดเด่นที่สุดคือ การประพันธ์เพลงไทยสากล จนในปี พ.ศ. 2540 ท่านได้รับการยกย่องให้เป็นศิลปินแห่งชาติสาขาศิลปะการแสดง (ประพันธ์เพลงไทยสากล) จากสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ โดยได้รับการประกาศเกียรติคุณว่า “เป็นผลงานเพลงที่มีปรัชญาชีวิต ให้ความหวัง กำลังใจ สะท้อนความอ่อนโยน ความรัก ความผูกพันของมนุษย์”

ประวัติชีวิตและผลงานของท่านนับเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เยาวชนรุ่นใหม่ ให้เห็นถึงคุณค่าของความเป็นมนุษย์และการมีชีวิตอยู่ เพราะตลอดชีวิตที่ผ่านมาของท่านพบแต่ความยากลำบาก แต่ท่านกลับมีวิธีคิดในแง่บวก ให้ความหวังและกำลังใจแก่ตนเองให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้โดยตลอดรอดฝั่ง ไม่ใช่ชีวิตไปในทางที่ผิด แต่กลับตระหนักถึงคุณค่าแห่งการมีชีวิตอยู่ ท่านจึงเป็นบุคคลหนึ่งที่สมควรแก่การยกย่องและประกาศเกียรติคุณให้เป็นตัวอย่างที่ดีแก่เยาวชน

*อาจารย์ 2 ระดับ 6 โรงเรียนวัดปากน้ำฝั่งเหนือ กรุงเทพมหานคร

Abstract

This article, which describes the life and works of Suraphon Thonawanik, a national artist of cotemporary Thai songwriting, is based on a study conducted by a focus group and includes participatory and non-participatory observation of both the artist himself and other involved persons from 2001-2004.

Despite hardship and poverty during his childhood, he struggled hard to succeed and finally was able to produce a varied body of work such as speechwriting; copywriting; as well as songs and jingles for public agencies, advertisements, films, and has contributed greatly to the music business in general. In 1997 his efforts were rewarded when he was recognised as "National Artist of the Year in Songwriting" by the Office of the National Culture Commission in Ministry of Culture for "his works (which) convey a sense of philosophy, hope and morale support, all of which reflects gentleness, love and relationship among humans."

Although he suffered severe financial hardship, he believed in the power of positive thinking, and based his own life on hope and determination. Furthermore, he avoided misspending his life and appreciated living every moment. Therefore, his life and works are regarded as a role model for the new generation, to follow him in realising the value of being human and being alive.

วงการเพลงไทยสากลมีนักประพันธ์เพลงหลายท่านที่เป็นเพชรเม็ดงาม ท่านเหล่านั้นได้ผลิตผลงานเพลงออกมาไว้ใช้สังคมในรูปแบบต่างๆ อย่างหลากหลาย ทั้งประเภทเพลงรัก เพลงสร้างสรรค์สังคม เพลงส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม เพลงดลก และอีกมากมายหลายประเภท งานของหลายท่านได้รับความนิยมและประสบความสำเร็จอย่างสูง และหลายเพลงยังเป็นที่นิยมมาจนถึงปัจจุบัน นักประพันธ์ที่ประสบความสำเร็จ อาทิ ชาลี อินทรวิจิตร สโล ไกรเลิศ มงคล อมาตยกุล ประณีต แสงเอก และสุรพล โทณะวณิก

สุรพล โทณะวณิก เป็นเพชรเม็ดหนึ่งในวงการประพันธ์เพลงที่มีผลงานโดดเด่นและประสบความสำเร็จอย่างสูง อีกทั้งมีประวัติชีวิตน่าสนใจและน่าศึกษายิ่ง มีชื่อเดิมว่า ชวนชม เกิดวันที่ 7 พฤษภาคม พ.ศ. 2474 ที่โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ เป็นบุตรของขุนประพนธ์คดี (หลี่ โทณะวณิก) รับราชการเป็นอัยการและนางน้อย (เสริม) ชีวิตช่วงแรกนั้นอาศัยอยู่กับยาย ต่อมา ยายพามาให้อยู่กับพระจนถึง 6 ขวบ มารดาได้มารับไปอยู่ด้วย อยู่กับมารดาได้ประมาณ 2 ปี ก็เกิดปัญหากับพ่อเลี้ยง จึงหนีออกมาเป็นเด็กเร่ร่อนแถวสะพานพุทธฯ หาเลี้ยงตนเองด้วยการเข็นรถสามล้อและรถเจ๊กข้ามสะพานพุทธฯ รับชม ของกิน ไปขาย อาศัยหลบนอนในถังขยะหน้าวัดประยุรวงศาวาสบ้าง บนคอสะพานพุทธฯ บ้าง หรือบางครั้งก็นอนในหัวเรือร้างที่เกยตื้นอยู่หน้าวัดอนงค์ารามวรวิหาร บ่อยครั้งที่ไม่มีเงินก็จะนำกระตังไปตอไปยื่นหน้าร้านอาหาร คอยเฝ้าอาหารที่คนรับประทานเหลือไว้มารวมกัน แล้วไปนั่งกินที่โต๊ะเรือ ใต้ถุนสะพานพุทธฯ ตื่นมาในแม่น้ำเจ้าพระยา การอดข้าวเป็นเรื่องปกติ บางวันอดถึงขนาดอาเจียนออกมาเป็นน้ำย่อย เมื่อเวลาไม่มีอะไรจะรับประทานจะไปขอแกนสับปรดจากคนขายผลไม้ บางครั้งก็รับประทานเปลือกฝรั่งเพื่อประทังชีวิต เลือดยามีเพียงชุดเดียว อยากเรียนหนังสือ แต่ไม่มีโอกาสเรียนในระบบจึงอาศัยเรียนนอกระบบ โดยการใช้วิธีเรียนรู้จากป้ายโฆษณาบนรถเมล์ หนังสือพิมพ์ มหรรณพ และสิ่งแวดลอมรอบตัว จนอ่านหนังสือแตกฉานในเวลาต่อมาก่อนที่จะเข้าเรียนในโรงเรียน

สุรพลใช้ชีวิตวนเวียนอยู่ย่านสะพานพุทธฯ เป็นระยะเวลาประมาณ 3 ปี ต่อมาได้มีโอกาสไปอยู่แถบภาคอีสาน ได้บวชเณรสองพรรษา เรียนภาษาบาลี สอบได้นักธรรมตรี ได้เรียนหนังสือในโรงเรียนจนถึงมัธยมศึกษาปีที่ 2 หาเลี้ยงชีพด้วยการชกมวย ขายของ ตามโอกาสที่จะทำได้ ในช่วงนี้ได้แต่งเพลงรำไท้โหว่หลายเพลง แต่ไม่ได้บันทึกไว้ เป็นลายลักษณ์อักษร และปรากฏว่าได้รับความนิยมไปทั่วภาคอีสานแต่ไม่มีใครเชื่อว่าท่านเป็นผู้แต่ง (สัมภาษณ์ สุรพล โทณะวณิก, 2545) เมื่ออายุประมาณ 15 ปี จึงเดินทางกลับกรุงเทพฯ และได้รู้จักกับคุณพิศวง สุดแสนท์ ซึ่งเป็นผู้ที่ช่วยเขียนจดหมายฝากให้เข้าทำงานที่โรงละครเวียงนาคร เขมมเมื่อปี พ.ศ. 2490 (อายุ 16 ปี) โดยอยู่กับคณะละครนิมิตไทย มีหน้าที่ดูแลความสะอาดเรียบร้อย และเขียนลู่จิตร ในช่วงนี้ยังเรียนหนังสือโดยใช้วิธีการตื่นแต่เช้าไปยืนอ่านหนังสือที่แผงหนังสือหน้าโรงละครทุกวัน เมื่อถึงเวลาก็ไปทำงาน ที่โรงละครนี้เอง ที่ทำให้ได้รู้จักศิลปิน นักร้อง นักประพันธ์เป็นจำนวนมาก เวลาไม่มีบรรดานักประพันธ์เพลงเข้ามาทำงาน ก็จะแอบไปช่วยครูเฉลิมเทียนนิมิตร แต่งเนื้อร้อง โดยครูเฉลิมเป็นผู้เขียนทำนอง และนำไปให้นักร้องร้องในละครหลายเรื่อง แต่ไม่ได้เป็นที่เปิดเผย และมีได้รับชื่อเสียงเงินทองเพราะไม่ใช่สิ่งที่ปรารถนาในขณะนั้น แต่สิ่งที่ปรารถนาในขณะนั้นของครูสุรพล คือ การเป็นนักประพันธ์ ต่อมาไม่นานก็ได้พบกับคุณวิจิต วิจารณ์ ซึ่งทำงานอยู่ในคณะนิมิตไทยด้วยกัน นำไปฝากกับพันคำเพื่อให้เข้าไปทำงานที่คณะละครเทพศิลป์ โดย

มีหน้าที่ทำฉาก ยกฉาก เปลี่ยนฉาก เป็นตัวประกอบ ขยาย
สู่จิตบรรณาธิการละครก่อนจะแสดง

ในช่วงที่อยู่คณะละครเทพศิรินทร์ ได้รู้จักกับคุณ
สุวัฒน์ วรดิลก (รพีพร) นักประพันธ์ที่มีชื่อเสียงคนหนึ่ง
ของเมืองไทย ในตอนนั้นครูสุพลสนใจการเขียนหนังสือมาก
คุณสุวัฒน์จึงชวนไปอยู่ด้วยที่บ้าน โดยมีหน้าที่ส่งต้นฉบับ
ตามหนังสือพิมพ์บ้าง ส่งข้อความโฆษณาตามสถานีวิทยุบ้าง
จึงทำให้มีโอกาสได้เดินทางไปโดยปริยาย ได้รู้จักนัก
ประพันธ์และบุคคลสำคัญๆ ในวงการ ได้อ่านหนังสือที่
บ้านคุณสุวัฒน์หมดทั้งตู้ โดยมี "ทวีป วรดิลก" กวีและ
นักแต่งเพลงยุคนั้นเป็นผู้ส่งเสริมและกระตุ้นให้อ่าน รวมทั้ง
สอนให้เขียนและทำสุจิต

ในช่วงปี พ.ศ. 2492 เป็นยุคที่ละครจะเลิกแสดง
แล้ว เนื่องจากมีภาพยนตร์ต่างประเทศเข้ามาฉายในเมือง
ไทยมาก จึงแต่งเพลงลาแล้วแก้วตา โดยมี "ศิลาพร" นัก
พากย์ เป็นผู้ทำนอง สาเหตุที่แต่งเพลงนี้เพราะคิดว่าเมื่อ
ละครลาโรง ก็คงจะไม่ได้พบกับนางเอกอีกแล้ว เพลงนี้
เป็นเพลงแรกที่ได้รับการบันทึกเสียง โดยบันทึกเสียงที่ห้อง
ใต้ดินบ้านของชาญ บุญาค

ในช่วงปี พ.ศ. 2495-2497 ละครเวทีได้เลิกแสดง
หมดแล้ว ในช่วงนั้นครูสุพลอายุประมาณ 25 ปี และเริ่ม
มีชื่อเสียงบ้างแล้ว แต่ก็ยังแต่งเพลงที่ไม่ใช้ชื่อตนเองอีก
หลายเพลง เหตุที่เริ่มมีชื่อเสียงเพราะมีเพลงที่ได้รับการ
บันทึกแผ่นเสียงและเป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไปคือใครขโมย
กางเกง โดยมีวีเชียร ภูโชติ เป็นผู้ขับร้องเมื่อปี พ.ศ. 2499
วิธีการประพันธ์เพลงในช่วงนี้คือ หาเนื้อเพลงที่กำลังโด่งดัง
มาชวนไว้ที่ราวตากผ้าในห้องนอน และวิเคราะห์เนื้อเพลง
ทีละเพลง ทีละท่อน กล่าวคือ หาจุดดี จุดเด่น วลีประทับใจ
และมองเห็นภาพของแต่ละเพลงให้ได้ว่า เพลงแต่ละเพลง
นั้นได้รับความนิยมเพราะอะไร เช่น ตรงใจคนฟัง ตรง
กับสภาพสังคมในขณะนั้น สำนวนภาษา หรือปัจจัยอื่นๆ
ซึ่งครูใช้วิธีนี้มาจนถึงปัจจุบัน นอกจากการประพันธ์เพลงแล้ว
เมื่อมีเวลาว่าง ยังได้ไปเล่นหนังกับคุ่ม สังวริบุตร เป็นตัว
ตลก แบกขากล้อ ส่งแผ่นวีเฟล็กซ์ ทำทั้งหมดเพื่อให้

ได้เงิน และยังคงแต่งเพลงที่ไม่ได้ใช้ชื่อตนเองอีกหลายเพลง
(ไม่สามารถเปิดเผยให้ทราบได้) โดยในขณะนั้นรู้สึกว่ายาก
จะมีเงินใช้และอยากมีชื่อเสียงบ้างเพราะมีเหตุจูงใจคือ วัน
หนึ่งไปยืนรอรถรางอยู่แล้วได้ยินเสียงเพลงดังลั่นออกมา
จากห้องแถวริมถนน คนที่ยืนรอรถอยู่ก็พูดขึ้นว่า "เพลงนี้
เพราะ คนแต่งเข้าใจเขียน" เมื่อได้ฟังดังนั้น ก็นึกในใจว่า
เพลงนี้ตนเป็นผู้แต่ง แต่ไม่ใช่ชื่อของตนเอง จึงมีความรู้สึก
ว่าน่าจะเป็นนักแต่งเพลงอาชีพได้ (สัมภาษณ์ สุพล โทณะ
วณิก, 2544) ตั้งแต่นั้นมา ครูสุพลจึงศึกษาเรื่องการแต่ง
เพลงจากเพลงที่มีอยู่ตามท้องตลาดจากนักแต่งเพลงรุ่น
เดียวกัน เช่น ชาลี อินทรวิจิตร สโล ไกรเลิศ ชลธิ
ธารทอง ป. ชื่นประโยชน์ แต่เพลงที่ถือเป็นครู คือเพลงของ
ม.จ. จักรพันธ์เพ็ญศิริ จักรพันธ์ ประมาณปีพ.ศ. 2509-2510
นับได้ว่าเป็นช่วงที่ครูสุพลได้เริ่มแต่งเพลงเลี้ยงชีพ แต่ยังไม่
ประสบความสำเร็จมากนัก ส่วนที่นับว่าประสบความสำเร็จมาก
กลับเป็นการเขียนเรื่องสั้นเพราะได้รับความนิยมมาก
กว่า จึงเริ่มเขียนเป็นอาชีพ ได้ลงในหนังสือหลายเล่ม เรื่อง
สั้นที่เด่น ๆ เช่น อุตุนโลก เรื่องสั้นประจำห้องส้วม ตัดหน้า
เถื่อน เป็นต้น ในช่วงนี้ได้ทำงานเกี่ยวกับหนังสืออย่างเต็มที่
และหลายรูปแบบทั้งการเขียนเรื่องสั้น เป็นนักข่าว
อาชญากรรม เป็นบรรณาธิการหนังสือทางใหม่ ตีพิมพ์
ในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และการเมือง เป็น
บรรณาธิการหนังสือพิมพ์สยามมิตรรายวัน โดยในขณะ
ที่ทำงานอย่างอื่น ก็ยังเขียนเพลงอยู่เพราะมีนักแต่งเพลง
หลายท่านขอให้ช่วยแต่งเพลงบ้าง มาขอคำปรึกษาบ้าง เพื่อให้
ครบตามจำนวนที่บริษัทต้องการ เป็นการทำงานอยู่เบื้อง
หลังโดยไม่ปรากฏชื่อหลายเพลง เพราะไม่เคยนึกฝันว่าจะ
เป็นนักแต่งเพลง และข้อมูลเหล่านี้มีความพอใจที่จะไม่
เปิดเผยเพราะถือว่าเป็นความกตัญญูต่อผู้ที่ให้ความอุปการะ

ถึงแม้ว่าจะประสบความสำเร็จอย่างสูงกับการ
เขียนเรื่องสั้น ในขณะเดียวกันก็ยังคงแต่งเพลงและใช้ชื่อ
ของตนเองคือ "สุพล โทณะวณิก" แล้วเดินขายเพลงด้วย
ตนเองหลายแห่ง แต่ขายไม่ได้ จนมีคนพาไปพบคุณโตสิต
สิบุญเรือง ซึ่งเป็นเจ้าของห้างเทพนครพาณิชย์ เมื่อคุณ

โตสิตเห็นเพลงก็กล่าวว่า “พูดตรง ๆ นะ ส่วนของคุณ ผมเคยเห็นจนชินตาเลย ถ้ามจริง ๆ แດงแทนใครหรือเปล่า” ในวันนั้นคุณโตสิตตกลงใจซื้อเพลงทั้ง 10 เพลง และให้ค่าตอบแทนเพลงละ 1,000 บาท ทำให้ครูสุพลเริ่มมีความเป็นอยู่ดีขึ้น

ต่อมาได้เข้าไปอยู่ที่บ้านของคุณเรียม สุโกศล ซึ่งเป็นลูกของป้า ญาติทางฝ่ายบิดา มีหน้าที่ดูแลเรื่องห้องอัดและกิจการหลายอย่างของบริษัทกมลสุโกศล แต่ก็ยังคงแต่งเพลง และไปขายให้กับลุงเตียง โอศิริและสง่า อารัมภ์ ด้วยตนเอง โดยไม่เคยประกาศตัวหรือบอกใครว่าเป็นญาติของสายสกุลเขียวประสิทธิ์และสุโกศล ครูสุพลใช้ชีวิตอยู่ที่นั่นนานมาก

หลังจากประสบความสำเร็จในการเขียนเรื่องสั้น และมีผลงานเพลงต่อเนื่องมา ครูสุพลเริ่มใช้ชื่อ “สุพล โทณะวณิก” ในการประพันธ์เพลง และมีนามปากกาอื่นเพิ่มขึ้นด้วย อาทิเช่น เอื้อง อัญชัน รยาสूरีย์ โทณะวณิก ครินศุภการ อารี อุไร อุรา อิงอร ภูผา เกริกเกรียงไกร ยักษ์ ใจมาร เลียบ เคียงเรียม เรียม เรียบริมฤดี เรียม โอชารส รอฟ้าโปรยบุญ เค็ม ใจแคบ เอ็มมี โอชา ฉายแสง สุริย์ฉัตร อารญา คำคม อ. อึ้งคะนึ่ง เป็นต้น ในช่วงนี้ผลงานเพลงไทยสากลหลายเพลงได้รับความนิยมอย่างสูง เพลงที่ประพันธ์ไว้ได้รับรางวัลต่างๆ มากมาย (ดูภาคผนวก) จากรางวัลที่ได้รับ ทำให้มีงานเข้ามาไม่ขาดสาย ตั้งแตงานด้านประพันธ์เพลงให้หน่วยงานราชการหรือสถาบันต่างๆ งานเขียนโฆษณา เขียนบทความ คอลัมน์ต่าง ๆ รวมทั้งเป็นบรรณาธิการหนังสือ ประพันธ์เพลงให้กับภาพยนตร์และละครหลายเรื่อง ฯลฯ

ชีวิตของครูสุพลก็ยังคงอยู่กับการแต่งเพลง เป็นช่วงที่เฟื่องฟูและประสบความสำเร็จมากที่สุด มีงานเพลงออกมาสู่ตลาดเพลงหลายรูปแบบและส่วนใหญ่ได้รับความนิยมอย่างสูง ผลงานที่โดดเด่นที่สุดในบรรดางานทั้งหมดของครูสุพล โทณะวณิก คือ งานด้านการประพันธ์เพลงไทยสากลประเภทเพลงรัก ซึ่งอาจกล่าวได้ว่ามากกว่าครึ่งหนึ่งของงานทั้งหมด ท่านจึงได้รับสมญานามว่า “ขุนพลนักรัก” เพลงรักของท่านมีหลากหลายรูปแบบแต่ที่สร้างชื่อ

เสียงให้ท่านมากที่สุด คือ งานเพลงรักระหว่างหญิงชาย ซึ่งประสบความสำเร็จหลายเพลง (ดูภาคผนวก) ส่งผลให้มีรายได้มหาศาล เพลงที่ทำให้ประสบความสำเร็จมากที่สุดคือ เพลง ลมรัก ที่สร้างรายได้มากที่สุด ชีวิตช่วงนี้ได้ลองทุกสิ่งทุกอย่างที่อยากจะลองแล้วไม่เคยลอง เมื่อมีเงินมาก รายจ่ายก็มากขึ้นตามลำดับ จนถึงช่วง พ.ศ. 2536-2538 เป็นยุคที่ไม่ค่อยมีคนซื้อเพลงลูกกรุง เนื่องจากเพลงประเภทสตริงและเพลงป๊อปปูล่าโด่งดังและเป็นที่นิยมมาก จึงส่งผลให้ขาดสนอีกครึ่งหนึ่ง แต่ก็ยังมีงานการประพันธ์เพลงการกุศล และงานเพลงโฆษณาเข้ามา ทำให้คลายความขัดสนลงไปได้บ้าง ในช่วงประมาณปี พ.ศ. 2535-2538 ได้เป็นบรรณาธิการหนังสือชีวิตต้องสู้ และเขียนคำคม ตลอดจนคอลัมน์ต่างๆ ลงในหนังสือมากมาย โดยผลงานเหล่านี้คือ ประสบการณ์ที่ได้จากการผ่านร้อนหนาวมายาวนาน แล้วนำมาถนองเป็นคำคมสั้นๆ ที่สะกิดใจ ต่อจากนั้นก็มึงานเข้ามาเรื่อยๆ เช่น งานประพันธ์เพลงของหน่วยงานราชการต่างๆ งานประพันธ์เพลงโฆษณา งานประพันธ์เพลงไทยสากล ซึ่งสร้างสรรค์ไว้กว่า 1,000 เพลง งานปาฐกถาตามสถานที่ต่างๆ ประพันธ์เพลงประกอบภาพยนตร์ คิดคำโฆษณา ส่วนงานที่โดดเด่นที่สุดคือ การประพันธ์เพลงไทยสากล จนกระทั่งปี พ.ศ. 2540 ได้รับการยกย่องให้เป็นศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง (ประพันธ์เพลงไทยสากล) จากสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ โดยได้รับการประกาศเกียรติคุณว่า “เป็นผลงานเพลงที่มีปรัชญาชีวิต ให้ความหวัง กำลังใจ สะท้อนความอ่อนโยน ความรัก ความผูกพันของมนุษย์” ถึงแม้จะได้รับเกียรติอย่างสูงแต่งานกลับน้อยลงเพราะเพลงป๊อปปูล่ายังเป็นที่นิยมมาก ต่อมาจึงเปิดบริษัทเพลงของตนเองชื่อ บริษัทเสียงการเวกจนถึงปัจจุบัน และใช้ชีวิตคู่ร่วมกับภรรยา คือ นางรยาสूरีย์ (เจ๊ียบ) โทณะวณิก มีบุตรชาย 1 คน คือสุพลน้อย (เนียบ) โทณะวณิก

บทส่งท้าย

ชีวิตของสุรพล โทณะวณิก ประสบแต่ความยากลำบากตั้งแต่วัยเยาว์ อดมื้อกินมื้อ ถูกเอารัดเอาเปรียบสารพัด แต่กลับประสบความสำเร็จสูงสุดในชีวิต คือ ได้รับการยกย่องให้เป็นศิลปินแห่งชาติ ด้วยงานเพลงที่สะท้อนความรัก ความอ่อนโยนของมนุษย์ ให้ความหวัง กำลังใจ และมีปรัชญาชีวิตแฝงอยู่เสมอ อาจเป็นเพราะท่านถูกอบรมเลี้ยงดูจากผู้เคร่งครัดในศีลธรรมตั้งแต่วัยเยาว์จนถึง 6 ขวบ เพราะในปัจจุบันการศึกษาทางชีววิทยาเกี่ยวกับสมองและกรรมพันธุ์ก้าวหน้าขึ้น จนกระทั่งพบว่า ความสามารถและอุปนิสัยส่วนใหญ่ของคนเราจะก่อรูปเรียงร้อยภายในช่วงอายุ 0-3 ขวบ (มาซารู ฮิบุกะ, 2540) และเมื่อไปอยู่ภาคอีสานก็ได้อยู่กับพระอีก 2 รูป อาจเพราะเหตุนี้ ท่านจึงแก้ไขและเผชิญปัญหาด้วยเหตุผล ยอมรับในชะตากรรมและเชื่อในเรื่องของเวรกรรม บุคลิกที่เด่นชัดของท่าน คือ ความตลกขบขัน อ่อนโยน อ่อนน้อมถ่อมตน แก้ไขและเผชิญปัญหาด้วยสติสัมปชัญญะ บทเพลงของท่านจึงมีลักษณะนุ่มนวล สะท้อนความเป็นจริงในชีวิต ให้ความหวัง กำลังใจ ในขณะที่เดียวกันก็เปี่ยมไปด้วยจินตนาการ

ประวัติชีวิตและผลงานของท่านนับเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เยาวชนรุ่นใหม่ ให้เห็นถึงคุณค่าของความเป็นมนุษย์และการมีชีวิตอยู่ เพราะตลอดชีวิตที่ผ่านมาของท่านพบแต่ความยากลำบาก แต่ท่านกลับมีวิธีคิดในแง่บวก ให้ความหวังและกำลังใจแก่ตนเองให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้โดยตลอดรอดฝั่ง ไม่ใช่ชีวิตไปในทางที่ผิด แต่กลับตระหนักถึงคุณค่าแห่งการมีชีวิตอยู่ ท่านจึงเป็นบุคคลหนึ่งที่สมควรแก่การยกย่องและประกาศเกียรติคุณให้เป็นตัวอย่างที่ดีแก่เยาวชนบางส่วนที่หลงผิดคิดเห็นว่าชีวิตนั้นไม่มีคุณค่า ให้หันกลับมามองเห็นคุณค่าและความหมายแห่งชีวิต เพื่อจะได้มีกำลังใจในการเผชิญปัญหาและอุปสรรคที่คาดไม่ถึงอย่างไม่ย่อท้อไปอย่างถูกทำนองคลองธรรมจนประสบความสำเร็จดังชีวิตของ “สุรพล โทณะวณิก”

ภาคผนวก

ลำดับ	เพลง	รางวัล	ประเภท	พุทธศักราช
1	ใครหนอ	แผ่นเสียงทองคำพระราชทาน จากพระบาทสมเด็จพระเจ้า อยู่หัว	• ชนะเลิศด้านคำร้อง • รองชนะเลิศด้านทำนอง • นักร้องยอดเยี่ยม สวลี ผกา พันธุ์	2507
2	เพชรตัดเพชร	แผ่นเสียงทองคำพระราชทาน จากสมเด็จพระบรมโอรสา ธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร	• ชนะเลิศด้านคำร้อง • รองชนะเลิศด้านทำนอง • นักร้องยอดเยี่ยม วงซิลเวอร์ แลนด์	-
3	ลมรัก	แผ่นเสียงทองคำพระราชทาน จากสมเด็จพระบรมโอรสา ธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร	• คำร้องและทำนองยอดเยี่ยม	2526
4	อยากลืมกลับจำ	ตุ๊กตาทองคำมหาชนจาก หนังสือพิมพ์บ้านเมือง	• คำร้องและทำนองยอดเยี่ยม	2526

ผลงานเพลงบางส่วนของครูสุรพล โทณะวณิก

ใครหนอ

ใครหนอ รักเราเท่าชีวิต (เท่าชีวิต)	ใครหนอ ปราณีไม่มีเสื่อมคลาย (ไม่มีเสื่อมคลาย)
ใครหนอ รักเราใช้เพียงรูปกาย	รักเขาไม่หน่าย มิคิดทำลาย ใครหนอ
ใครหนอ เห็นเราเท่าทรวงใน (เท่าทรวงใน)	ใครหนอ เอาใจปลอบเราเรื่อยมา (ปลอบเราเรื่อยมา)
ใครหนอ รักเราดังดวงแก้วตา	รักเขากว้างกว่า พื้นพสุธา นภาภากาศ
จะเอาโลกมาทำปากกา	แล้วเอานามมาแทนกระดาด
เอาน้ำหม่อมมาทาสมุทราแทนหมึกวาด	ประกาศพระคุณไม่พอ
ใครหนอ รักเราเท่าชีวิต (เท่าชีวิต)	ใครหนอ ใครกันให้เราช็อค (คุณพ่อ คุณแม่)
ใครหนอ ชักชวนดูหนังสื่อ	รู้แล้วละก็ อย่ามัวร้องร่ำ ทดแทนบุญคุณ

เก็บรัก

เก็บรัก เอาไว้ในอก ตักว่าหยิบยกรักไปให้ใคร เก็บรักเอาไว้ในใจ คงไม่ทำให้ใจหมอง
เก็บรัก เอาไว้ดีกว่า ไม่เสื่อมราคา น้ำตาไม่นอง คำรัก มันสูงเกินครอง อย่าทำเป็นลอง ยกให้ใคร
อย่าเอาความรัก ไปมอบให้คนที่ไม่รู้ค่า จะเสียเวลา หมดเปลืองหัวใจ คำความรักสูงยิ่งสิ่งใด จงเก็บเอาไว้ ทุ่มให้คนที่ดี
เช่นฉัน เคยข้ามมาก่อน จึงฝากคำสอนไว้เตือนสติ พลัดแล้ว ไม่แคล้ววราศี คราวนี้ใครให้ดี ก่อนยกให้ใคร

ยามรัก

ยามเช้า พี่ก็เฝ้าคิดถึงน้อง ยามสาย พี่หมายจ้องเพียงมองหา ยามบ่าย พี่วนวายถึงกานดา ยามเย็น ไม่เห็นหน้าผาทรวง
คำนี้พี่จะมีใครเคียงข้าง ทนหนาวน้ำค้าง เหน็บจิต ให้คิดห่วง พี่ก็ทนาว น้องก็ทนาว นอนร่ำทรวง ไข่มุมพวง อย่าให้ร้อ ถึงเช้าเลย

จูบ

จูบ คุณคิดว่าไม่สำคัญ แต่เมื่อคุณจูบฉัน ทำให้ฉันสิ้นใจทั้งหัวใจ คุณเป็นคนจูบ คุณรู้บ้างไหม
ฉันหนาวฉันร้อนเหมือนดังเป็นไข้ ทุกที ทุกที
จูบ มีฤทธิ์สะกดหัวใจ บิดอย่างไรไม่ไหว มันทำฉันให้ไม่สมประดี
ทำไมคุณชอบ ตอบฉันหน่อยซี หรือว่าเป็นประเพณี สำหรับผู้ชาย
ดิฉันยังรู้แยก แยกเพราะรอยใดคราใด แต่ฉันยังซัดสาตรอยหาย คุณจูบฉัน รอยจูบนั้นย่อมติดจนตาย
จะลบรอยจูบ อย่างไรไม่หาย อย่าลืม อย่าเลือน
จูบ อย่าคิดว่าไม่สำคัญ จูบเบาๆ เท่านั้น ยังทำฉันสิ้นใจฟ้าสะเทือน
คุณเป็นคนจูบ อย่าลืม อย่าเลือน รักไม่จริงก็อย่ามาเลือน หัวใจฉันด้วยจูบเลย

จน

มันใจหรือยังที่คุณฝากฝังหัวใจ แน่แน่อนเท่าไรว่าคุณมั่นใจรักจริง ปฏิญญาความรักนั้นจบหรือยัง สำหรับผู้หญิง ที่เหลือรักจริงหรือยังมีต่อ
ให้จริงเหมือนใจ ฉันเป็นสุดท้ายของคุณ ให้เจอนักบุญสักทีอย่ามีสอพลอ ทำทานสักครั้งรักให้จริงจัง
รักให้เพียงพออย่าคิดเกล้าตลอดแล้วจางหายไป
อย่าเอาคำหวานผลาญหัวใจฉัน ขอหน่อยเท่านั้นคงทำได้ ไม่จริงใจแท้หรือแนใจ คิดว่าปล่อยไปสักคน
หากคุณมั่นใจรักไม่หวั่นไหวทุกที แน่แน่อนเสียทีรักเดียวไม่มีเล่ห์กล
กลางใจคุณนั้นย่อมจะมีฉันผูกซ่อนฝากตน บอกซิฉันคนสุดท้ายหรือเปล่า

ลมรัก

เมื่อลมพัด ใบไม้สะบัด โบกมือเรียกใคร เธอรู้บ้างไหม ฉันหาใบไม้โบกมือเรียกเธอ เปรียบเป็นลน ใบไม้ก็ตื่น
ว่ารักเสมอ ทุกใบบอกเธอ แทนลิ้นฉัน ทุกวันเรื่อยไป ลมที่เป่า ใบไม้แกว่ง นั้นมิใช่เป็นแรงของลม คือลมหายใจ
ของดิฉันผสม ฝากลมเอาไว้ แม้เธอหายไป สุดลมเข้าไป ในทรวงเมื่อไร เธอโปรดจำไว้ เธอสุดลมรัก ฉันเข้าแล้วเคย

หากฉันขาดเธอ

หากขาดฉันขาดเธอ ฉันคงเศร้าใจ เหมือนโลกขาดแสงอาทิตย์ของสุริยครี เหมือนดังเช่นเวหาไร้รัชนี เหมือนดังที่ไม่มีมีจลา
หากโลกนี้ขาดเธอ ฉันคงวุ่นวาย เหมือนโลกขาดมิตรเรือนกายยอดปรารถนา ถึงจะสิ้นจะสูญกลับแสงทิวา ขออย่าให้สิ้นรักเป็นพอใจ
แม้เธอจะไม่รักฉัน เรื่องนั้นฉันไม่หวั่นไหว เห็นหน้าเธอฉันชื่นใจ เธอเป็นของใคร ช่างเธอ
ให้โลกนี้มีเธอ ฉันเป็นสุขใจ ถึงไกลใกล้ ฉันพอใจรักอยู่เสมอ เห็นเพียงหน้าพาดฉันฉันรักละเมอ แม้ได้อยู่ใกล้เธอยิ่งสุขเอย

รอ

ถ้าเธอ มีหัวใจเหมือนฉันสักหน่อย เธอคงไม่ปล่อยให้ฉันต้องคอย อย่างนี้ เธอคงมองซึ่งถึงไมตรี
เธอคงมองซึ่งถึงความหวังดี ที่มีเธอเอยมา
สู้รอ รอแล้วรอแล้วรอไม่สิ้น รอจนใกล้ดับกมลกับแผ่นดิน แผ่นฟ้า เธอมองไม่ซึ่งถึงสายตา
เธอมองไม่ซึ่งถึงความบูชา ว่าฉันศรัทธาเพียงใด
น้ำหยดลงหิน ทุกวันหินมันยังกร่อน แต่หัวใจอ่อนๆ ของเธอทำด้วยสิ่งใด
ช่างไม่สะทกสะท้านสะเทือนเหมือนหัวใจ ช่างไม่หวั่นไหว ว่าใครเขารักเขาขอ
สิ้นลม ลมหายใจของฉันเมื่อไหร่ เธอคงจะต้องได้รู้ว่าใคร เฝ้ารอ ใครกันมีรักมีรักเพียงพอ
ใครกันรอแล้ว และยังเฝ้ารอ เขารอ เขารอ เขารอ เขารอ

ในโลกแห่งความฝัน

ในโลกแห่งความเป็นจริง เธออาจเป็นหญิงของใครก็ได้ และค่าแห่งความสนใจ ย่อมน้อยลงไป จากเขา
ในโลกแห่งความเป็นจริง เธออาจเป็นหญิงหัวใจแสนเศร้า ผินทวนขึ้นบนทิวาเอย เพื่อชมความเศร้า ในใจ
มาพบกับฉัน ในฝันดีกว่า ฝันนั้นจะพาให้จิตตลไส ลืมชีวิตที่ตื่น คื่นใจ มาพบคนเก่ากันใหม่ ในฝัน
ในโลกแห่งความเป็นจริง เธอจะเป็นหญิงของใครไม่หวั่น แต่ในโลกแห่งความฝัน เธอเป็นของฉันเสมอ (ทั้งกายและใจ)

พิชรัก

อยากจะถอนพิชที่คั่งฝังใจ พิชรักที่อุดมฝากไว้ ช่างแสนร้ายกาจ ถึงเป็นไข้ ก็นยากยิ่งหายขาด แต่พิศวาส ดัดไม่ขาด อนาคตใจ
ไม่ควรรักให้เกิดระทม พิชรักที่มันชื่นชม ตรอมตรมหมองไหม้
ฝังในอกพมกเพลิงราวภูเขาไฟ ดัดถอนถอนพิชไม่หาย ก็เปรียบดังตายไปแล้วทั้งเป็น
อยู่ตรงไหน เปรียบเหมือนอยู่ในป่าช้า อยู่กลางแสงจ้า เหมือนคนนัยน์ตาไม่เห็น
เบิ่งตาลอย คอยรักทั้งเช้าทั้งเย็น พิชรักมันบีบมันเค้น ไม่เป็นอันกินอันนอน
อยากจะถอนพิชที่คั่งฝังทรวง พิชรักที่คุ้นหลอมกลวง ทำฉันร้าวรอน
ฝังในเลือดเชื้อตกกายต้องตายแน่นอน ใจความรักมันเดือดร้อน ถ้ารู้มาก่อนไม่รักเลย

บาดหัวใจ

บาดหัวใจเหลือเกิน ที่บังเอิญพบเธอเป็นอื่น ฉันนอนคิดตลอดคืน โยทรวงขึ้นจึงมาเปลี่ยนใจ
บาดหัวใจเหลือดี ซื่ออย่างนี้เขายังทำได้ แล้วจะรักกันอย่างไร เธอมีไหมก็ควรบอกฉัน
ฉันขอไปเฟลกับคนอื่น โยทรวงขึ้นทำเช่นนั้น ขอบอกว่าฉันบาดใจกัน ทำอย่างนั้นฉันงงไม่วาย
บาดหัวใจเหลือทน น่าสงวนที่เธอมาหน่าย รักเธอนั้นเมกกลับกลาย เธอมาหน่ายไม่มีเหตุผล

ฟ้ามีอาภัง

ถึงฟ้าจะกัน ให้ฉันและเธอ ไกลกันสุดตา สุดขอบภุษา ทอดยาวขวางหน้า บังตาแค่ไหน แม้มีทะเล เหลือหยั่งคะเน
มากันเราไว้ อย่าได้ตกใจ ถึงห่างแค่นี้ ก็ไม่สำคัญ
อำนาจใดใดในโลกนี้ ไม่มีความหมาย แม้แต่ภุษา ก็อาจทลาย มีอาจขวางกัน รักเรามีปีก
บินทะลุข้ามฟ้า ไปมาหากัน ขอให้รักฉัน แ่่นอนเท่านั้น ฟ้าดินเกรงกลัว

ยอม

ดวงใจล้านดวง ในทรวงล้านคน มีใครหลักพันฤทธิ์พิศواسบดวงใจ แปลกนักความรักยิ่งใหญ่
หนึ่งเดียวอยู่เหนือใดๆ ใครสมศรี มีรสโอชา
ใครมีเคราะห์กรรม ใครรักทำเอา เป็นความอับเฉา เพราะมัวแต่เฝ้าไม่ใจหา อันความรักแรงคล้ายไฟป่า
ไหม้ใครให้ร้อนชีวา ทนทุกข์ทรมาลินดี
ก็รู้อย่างไม่วายอยากเจ็บ จะแตกจะเย็บก็ยังสู้ยอมกายพลี จะสิ้นชีวิตล้มลงขอลองดูที อยากรจะมีคู่คิดซัดกมล
เช่นหันเห่หมู่ใจเพียงเธอ สม่่าเสมอจะคอยละเมอลานเลน จะแตกจะยับยั้งลงเพราะจะทน ไม่กังวลกันแค่เพราะคิดคลอนคลาย

คู่รัก

ต้นไม้ไร้รากเกาะ คุไม่เหมาะเพราะไร้ชีวา พื้นดินในถิ่นท้องนา ถ้าไม่โดนไถไถนเลยดินจะดี
แกร่งหินน้ำซัดสาด คลื่นเซยหาดดูแล้วเปรมปรีดิ์ ฝิพายไม่จ้าวารี กอไม้ไม่ลี้ดูไม่มีชีวิตชีวา
หญิงชายจำไว้เถิด ความรักจะเกิดไม่ต้องเปิดตำรา ธรรมชาติสร้างสรรคมา ทุกสิ่งมีชีวิตเป็นของคู่กัน
เริ่มรักวันแรกๆ รักยิ่งแปลกซบซึ่งชีวัน หญิงชายเป็นคู่รักกัน หวังขึ้นสวรรค์เป็นของธรรมดา (หวังขึ้นสวรรค์เป็นสามมีภรรยา)

โอรัก

รักเมื่อพบแล้วพลัดพราก ไม่เคยคิดจากรักจริงจากใจ รักชั่วนิรันดร์ รักกันเรื่อยไป ต้มคำอุทัย ไม่คลายใจรักกัน
รักชานทรวงซึ่งดวงจิต ความรักฝังติดซิดมผูกพัน รักเราหวานชื่น ทั้งคืนทั้งวัน ไม่แปรรักปัน เปลี่ยนใจไปให้ใคร
ตัวตายยังรัก รักติดต่อเธอไม่หวั่นไหว รักเรื่องรองมองใส เอารักฝากโลกคอยลมไว้ สิ้นใจ รักยังไม่ตาย ไม่ตรม (รักยังไม่ตรม)
รักมักตรึงถึงภพหน้า ความรักเหนือกว่าคำกวีเอ่ยชม ถึงโลกมลาย สูญตามสายลม ขึ้นชมเพียงรักเดียว

รักไม่รู้ดับ

ถึงจะสิ้นวิญญาณก็ครั้ง ฉันก็ยังรักเธอฝังใจ แม้จะสิ้นดวงจันทร์ใดใด ไม่เป็นไรเพราะยังมีเธอ
ฟ้าจะมีตจะมัวช่วงฟ้า ขอให้มิสยาดทวนละเมอ ถึงจะสิ้นแผ่นดินหนเธอ ให้ได้เจออิมเธอนั้นใจ
ไม่ได้ซิดก็ขอเพียงได้ชม ไม่ได้สมไม่เห็นแคร์อะไร ขอให้ได้รักข้างเดียวเข้าไว้ ไม่เช่นนั้นใจฉันคงหลุดลอย
ถึงโลกแตกแหลกลาญสิบครั้ง ฉันก็ยังหวังใจรอคอย แม้จะสิ้นวิญญาณเลือนลอย ก็จะไม่พบเธอเช่นเดิม
(แม้จะสิ้นวิญญาณเลือนลอย ก็คอยพบเธอชาติอื่นเลย)

ภาษาใจ

ยามเมื่อเราเจอกัน เธอสบตาฉันเหมือนหนึ่งทักทาย ทำให้ใจฉันหาย รู้สึกฉันร้ายคล้ายมีปมด้อย
เราต้องจากกันไกล เราต่างเศร้าใจ เราต่างหลงคอย เป็นด้วยบุญฉันน้อย จึงปล่อยเธอคอยจนสายเกินไป
เจอกันครั้งนี้ ฉันมีความเศร้าทุกข์ ช่มอยู่ภายใน ทมตทางเผยใจให้เธอได้เห็น
ได้แต่มองตากัน ได้แต่โศกสลดฉันผู้เหลือเดน ตาไม่อาจซ่อนเร้น ทุกสิ่งที่เห็นนั้นแหละหัวใจ

อยากลืมกลับจำ

บางสิ่งที่เราอยากจำเรากลับลืม บางสิ่งที่อยากลืมเรากลับจำ คนเรานึกคิดให้ตึ๊กน่ข้า อยากจำกลับลืม อยากลืมกลับจำ
อดีตที่ผ่านไปไม่กลับมมา ช่างเจ็บปวดลวเรากลับจำ คนเรานึกคิดให้ตึ๊กน่ข้า อยากจำกลับลืม อยากลืมกลับจำ
ถ้าลืมความหลังได้ ใจจะเบี่ยมสุข ไม่มีความทุกข์คอยปลุกคอยตำ คนเรานึกคิดให้ตึ๊กน่ข้า อยากจำกลับลืม อยากลืมกลับจำ
ยามอ่านท้องหนังสือเรากลับลืม เรื่องโศกเรื่องเศร้าซึ้งเรากลับจำ คนเรานึกคิดให้ตึ๊กน่ข้า อยากจำกลับลืม อยากลืมกลับจำ

หนาวเนื้อ

หนาวเนื้อห่มเนื้อจึงหายหนาว
หนาวรักห่มรัก อุณหภูมิสบาย
ไอ้ตัวเราหนาวเนื้อไกลเนื้อห่ม
หนาวรักห่มร้างอ้างว้างครัน

หนาวร้าวอกร้าวห่มอกหาย
หนาวคลายเพราะห่มที่สมกัน
หนาวลมห่มลมยิ่งหนาวสัน
หนาวสวรรค์ ห่มนรกอกข้าเอ๋ย

บรรณานุกรม

- ชรินทร์ นันทนาคร. 2530. **กาลเวลากับบทเพลง: รวมเพลงดังอมตะจาก 4 นักร้องดัง.**
กรุงเทพฯ: ศิลปะสนองการพิมพ์.
- ถวัลย์ สุภชาติประดิษฐ์. 2542. **ครูเพลง: สุรพล โทณะวณิก.** กรุงเทพฯ: บริษัท
ชาติศรีศิลปะสนอง จำกัด.
- มาซาร์ อินุกะ (แปลโดย พรอนงค์ นิยมคำ, ชีระ สุมิตร). 2540. **รอให้ถึงอนูบาลก็สายเสียแล้ว.**
กรุงเทพฯ: หมอชาวบ้าน.
- ศิลปากร, กรม. 2530. **ชีวิตและผลงานศิลปินแห่งชาติ.** กรุงเทพฯ: หอสมุดแห่งชาติ.
- ศิลปินแห่งชาติ. 2537. **ศิลปินแห่งชาติ พุทธศักราช 2530.** กรุงเทพฯ: อรุณการพิมพ์.
- สมบัติ กิ่งกาญจนวงศ์. 2534. **การวิเคราะห์เพลงลูกกรุง.** ปริญญาานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- สมาคมนักร้องแห่งประเทศไทย. 2540. **ชีวิตและงานของครูสุรพล โทณะวณิก.** กรุงเทพฯ:
ศิลปะสนองการพิมพ์.
- สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. 2541. **คอนเสิร์ตวันดวงเพลง.** กรุงเทพฯ:
ศิลปะสนองการพิมพ์.
- สุขุมล จันทวี. 2536. **การวิเคราะห์เพลงไทยสากลแนวใหม่ในช่วงปี พ.ศ. 2524 ถึง พ.ศ. 2534.**
ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- สุรพล โทณะวณิก. 15 มกราคม 2545. สัมภาษณ์.
- สุรพล โทณะวณิก. 30 พฤษภาคม 2545. สัมภาษณ์.
- สุรพล โทณะวณิก. 11 ตุลาคม 2545. สัมภาษณ์.
- สุรพล โทณะวณิก. 29 เมษายน 2546. สัมภาษณ์.
- สุรพล โทณะวณิก. 20 ตุลาคม 2546. สัมภาษณ์.
- สุรพล โทณะวณิก. 2542. **ครูเพลง (ฉบับพิเศษ) เนื่องในวโรกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 6 รอบ.**
5 ธันวาคม 2542. กรุงเทพฯ: บริษัท ชาติศรีศิลปะสนอง จำกัด.
- อำนวย จันเงิน. 2540. **คอนเสิร์ตบันทึกแผ่นดิน ศิลปินประชาชน สุรพล โทณะวณิก.**
กรุงเทพฯ: ศิลปะสนองการพิมพ์.

หากฉันขาดเธอ

หากขาดนี้ขาดเธอ ฉันคงเศร้าใจ เหมือนโลกขาดแสงอาทิตย์ของสุริยครี เหมือนดังเช่นเวหาไร้รัชนี เหมือนดังที่ฉันไม่มีจิตใจ
หากโลกนี้ขาดเธอ ฉันคงวุ่นวาย เหมือนโลกขาดมิตรเรือนกายยอดปรารถนา ถึงจะสิ้นจะสูญลับแสงทิวา ขออย่าให้สิ้นรักเป็นพอใจ
แม้เธอจะไม่รักฉัน เรื่องนั้นฉันไม่ห่วงไหว เห็นหน้าเธอฉันชื่นใจ เธอเป็นของใคร ช่างเธอ
ให้โลกนี้มีเธอ ฉันเป็นสุขใจ ถึงไกลใกล้ ฉันพอใจรักอยู่เสมอ เห็นเพียงหน้าพาดฉันฉันรักละเมอ แม้ได้อยู่ใกล้เธอยิ่งสุขเอย

รอ

ถ้าเธอ มีหัวใจเหมือนฉันสักหน่อย เธอคงไม่ปล่อยให้ฉันต้องคอย อย่างนี้ เธอคงมองซึ่งถึงไมตรี
เธอคงมองซึ่งถึงความหวังดี ที่มีเธอเอยมา
สู้รอ รอแล้วรอแล้วรอไม่สิ้น รอจนใกล้ดับถมทับแผ่นดิน แผ่นฟ้า เธอมองไม่ซึ่งถึงสายตา
เธอมองไม่ซึ่งถึงความบูชา ว่าฉันศรัทธาเพียงใด
น้ำหยดลงหิน ทุกวันหินมันยังกร่อน แต่หัวใจอ่อนๆ ของเธอทำด้วยสิ่งใด
ช่างไม่สะทกสะท้านสะเทือนเหมือนหัวใจ ช่างไม่หวั่นไหว ว่าใครเขารักเขาขอ
สิ้นลม ลมหายใจของฉันเมื่อไหร่ เธอคงจะต้องได้รู้ว่าใคร เฝ้ารอ ใครกันมีรักมีรักเพียงพอ
ใครกันรอแล้ว และยังเฝ้ารอ เขารอ เขารอ เขารอ เขารอ

ในโลกแห่งความฝัน

ในโลกแห่งความเป็นจริง เธออาจเป็นหญิงของใครก็ได้ และค่าแห่งความสนใจ ย่อมน้อยลงไป จากเขา
ในโลกแห่งความเป็นจริง เธออาจเป็นหญิงหัวใจแสนเศร้า ผินทวนขึ้นบานทวาทนา เพื่อชมความเศร้า ในใจ
มาพบกับฉัน ในฝันดีกว่า ฝันนั้นจะพาให้จิตสดใส สัมผัสชีวิตที่ตื่น คื่นใจ มาพบคนเก่ากันใหม่ ในฝัน
ในโลกแห่งความเป็นจริง เธอจะเป็นหญิงของใครไม่หวั่น แต่ในโลกแห่งความฝัน เธอเป็นของฉันเสมอ (ทั้งกายและใจ)

พิชรัก

อยากจะถอนพิชที่คั่งฝังใจ พิชรักที่คุ้ยฝักไว้ ช่างแสนร้ายกาจ ถึงเป็นไข้ ก็นยากยิ่งหายขาด แต่พิศวาส ดัดไม่ขาด อนาคตใจ
ไม่ควรรีรักให้เกิดระทม พิชรักที่มันขึ้นขม ตรอมตรมหมองไหม้
ฝังในอกพมกเพลิงราวภูเขาไฟ ตัดรอนถอนพิษไม่หาย ก็เปรียบดังตายไปแล้วทั้งเป็น
อยู่ตรงไหน เปรียบเหมือนอยู่ในป่าช้า อยู่กลางแสงจ้า เหมือนคนนัยน์ตาไม่เห็น
เบิ่งตาลอย คอยรักทั้งเช้าทั้งเย็น พิชรักมันบีบมันเค้น ไม่เป็นอันกินอันนอน
อยากจะถอนพิชที่คั่งฝังทรวง พิชรักที่คุ้ยหลอกลวง ทำฉันร้าวรอน
ฝังในเลือดเชื้อตกกายต้องตายแน่นอน โอ้ความรักมันเดือดร้อน ถ้ารู้มาก่อนไม่รักเลย

บาดหัวใจ

บาดหัวใจเหลือเกิน ที่บังเอิญพบเธอเป็นอื่น ฉันนอนคิดตลอดคืน โยทรวงขึ้นจึงมาเปลี่ยนใจ
บาดหัวใจเหลือดี ชื่ออย่างนี้เขายังทำได้ แล้วจะรักกันอย่างไร เธอมีไหมก็ควรบอกฉัน
นี่เธอไปเฟลิ้นกับคนอื่น โยทรวงขึ้นทำเช่นนั้น ขอบอกว่าฉันบาดเจ็บใจกัน ทำอย่างนั้นฉันแงไม่วาย
บาดหัวใจเหลือทน น่าฉงนที่เธอมาหน่าย รักเธอนั้นเมกกลับกลายเป็นเธอมาหน่ายไม่มีเหตุผล

ฟ้ามีอาจกัน

ถึงฟ้าจะกัน ให้ฉันและเธอ ไกลกันสุดตา สุดขอบภูษา ทอดยาวขวางหน้า บังตาแค่ไหน แม้มีทะเล เหลือหยั่งคะเน
มากันเราไว้ อย่าได้ตกใจ ถึงห่างแค่ไหน ก็ไม่สำคัญ
อำนาจใดใดในโลกนี้ ไม่มีความหมาย แม้แต่ภูษา ก็อาจทลาย มีอาจขวางกัน รักเรามีปีก
บินทะลุข้ามฟ้า ไปมาหากัน ขอให้รักฉัน แหม่นอนเท่านั้น ฟ้าดินเกรงกลัว